

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 6. De exemptione à Decimis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

merit. *Silo. n. 14. Fill. c. 12. Franc. Zypanus l. 3. Responfor p. 126.* agnos decimati vult non in prædio, nec secundum illius consuetudines, sed in pascuis, quia dominum suum potius, quam villam, & prædium sequuntur. Consentit *Fagundez in 5. Prac. l. 1. c. 5. n. 14.* addens, secundum Braccarenses consuetudines equorum, & asinorum pullos post biennium nativitatibus decimari: item si pecora in unâ Parochia per æstatem, in alia per hyemem pascant, dividendas æqualiter decimas esse. *l. cit. n. 6. cum Suar. Soro, & Roder. in Sum. c. 87. concl. 2.*

III. Quorum impensis, dantium, an recipientium inferendæ sint decimæ, ambigua quæstio est. *Glo. & Panor. in c. Reverentissimi. 16. q. 1. V. Horrea colonis & rusticis,* ac consequenter omnibus debitoribus, id oneris imponit. *Covarr. de exiguis idem affirmat,* contra communem terè praxin. Abstrahendo igitur à consuetudine, quæ nobis quidem hætenus ignota est, non sunt eo onere gravandi decimarum debitores, & cum à iure nihil definitum sit, satisfaciendæ dando, non importando. *Silo. lo. cit. Armilla n. 2.*

IV. Negantibus suo loco, & tempore decimas, non convenit manus iniicere Clericum, vel Sacerdotem, ut per vim extorqueat. Turbas enim, & pugnas illata vis generat. Magistratus interpellandi sunt: ab his compellentur rebelles, & inobedientes. *c. Omnes 16. p. 7.* ubi dicitur, admonendos primò, secundò, & tertio, & si non obediunt, anathemate feriendos esse usque ad congruam satisfactionem. *Navar. l. 2. conf. 3. de decimis Rebus. Q. 9. Laym l. 4. Tr. 6. c. 5. Suar. s. 38. n. 2. & 3. Fill. s. 12. n. 259. Laym. c. 5. n. 3.*

V. Si quæris, in decimas nondum separatas, & traditas, quid iuris Ecclesia habeat? Dico, non habere dominium propriè dictum, ut aliqui existimant, sed eandem, quæ rei promissæ, vel emptæ rationem esse. Dominium rei promissæ nemo se habere credit, nec rei emptæ nondum traditæ: habet tamen ius aliquod, quo ab ea repellantur alii: ius intellige ad rem, cuius beneficio exigere potest, & alienatam repetere, ac sibi vindicare, eo modo, quo §. 7. dicitur *Glo. in c. moderamine 16. p. 1. & c. Tua nobis. d. t. Frid. de senis. Rebus. Suar. & Fill. c. 12. n. 240.* ubi conciliari opinioniones putat dicendo, Ecclesiam habere usumfructum decimarum, hoc est, ius ad illas, & in illis, quòd vocetur dominium utile. Vnde sequitur, Primò ut per rei vindicationem repetere ab invasore possit. Secundò, ut exigere liceat decimam partem à quocunq; ad quem fructus non decimati devenerint. Remanebit autem tunc emptori, vel possessori cuiuscunq; actio adversum Venditorem. *c. Cum non sint. h. t. & c. Pastoralis eod.*

§. VI.

De exemptione, & privilegio non præstanti decimas.

I. **A** Personalibus decimis exemptus est I. Summus Pontifex, quæ à nullo ut Ordinatio suo Sacramenta recipit. *Suar. l. 1. c. 17.* 2. Parochi, & Curati, si non ex natura rei, ex voluntate, & intentione iuris scripti, in quo huius debiti nulla mentio. *Moscon. l. 1. de benef. par. 3. c. 3.* 3. Clerici respectu eius ecclesiæ, cui serviunt, & fructuum, quos propterea participant.

icipant *c. 2. h. t. 4.* iure communi à personalibus decimis exempti sunt, qui in communi viventes proprio labore se alunt. *c. Decimas 16. q. 1.* sive sint laici, sive clerici. Quin etiam extenditur ad prædiales, ex indulgentia illorum provenientes. *c. ex parte h. t. & c. multiplici eod. Suar. l. i. c. 18. n. 3. 5.* iure communi Cistercienses, templarii, & hospitalarii decimam prædiorum suorum, quæ propriis manibus, aut sumptibus colunt, non tenentur solvere: alij vero religiosi non solvunt decimas de hortis, & nutrientis animalium, nec de novalibus, quæ propriis manibus, ac sumptibus colunt. *c. Ex parte tua. & ibi Barbosa.* 6. Post Cistercienses omnimodam exemptionem obtinuerunt omnes Mendicantes Ordines, ut videre est in *Comp. privilegior. Frat. Minorum.* 7. Superate omnes immunitate & privilegio PP. de Societate Iesu fatentur Doctores, *Franc. Leo in thes. fori eccl. Par. 2. c. 27. Piasec. par. 2. c. t. n. 63. Vallensis §. 8. Roder. 11. q. 45. art. 4. Barb. in summa Decis. 169. Henric. l. 7. p. 27. n. 9.* qui cum *Franc. Leone* testatur de facto in foro ecclesiastico, & diversis tribunalibus secundum illud privilegium iudicatum esse. Tenor autem sive summa in *Compendio privileg. Soc. Iesu* habetur *V. Exemptio n. 4. & 5.* Sed an ubique locorum prædicta immunitas recipiatur, merito dubites: Ius decimas exigendi, qui ante illam exemptionem habuerunt, nequaquam dimittent, opposcentes illud passim receptum. Privilegia absque præiudicio (saltem gravi) tertii intelligenda esse. Quamobrem *Vallensis l. cit.* privilegia Cisterciensium, & aliorum *in c. Ex parte* existimat non extendi ad decimas, in quarum perceptionis possessione erat Ecclesia parochialis, vel

alia iuxta *Oldrad. Consil. 268. Choppin. l. 3. de sac. à polit. et 2. nu. 7.* sicut nec extenditur. Idem docet *Zypaus in Anal. declar. pag. 212.* sed à *Suario* refutatur *c. 19. nu. 2.* Insuper *Barb. in summa decis. Apost. 169.* præter *Greg. XIII. Constitutionem, Pastoralis* de generali exemptione addit *Leonis XI. Impositi nobis* de vigesima danda in regno Castellæ, & Legionis: quam licet ad terminos *Gregorii XIII.* reduceret *Greg. XV.* huius literas tamen, omniaque & singula in iis contenta dicit *Motu proprio* & certa scientia revocasse *Vrbani VIII. in Const. Alias fel. record d. 20. Nov. 1623.* Quod si verum, manet Societati amplissima, & omnino singularis exemptio à *Greg. XIII.* primum concessa, qua maiorem nulli unquam Ordini datam legimus. Quis vero illius in posterum futurus effectus sit, si de præteritis coniectura valet, ignorare me fateor, nec expedire illud supra indicatum scio de iure Decimatoris antiquo. Hic enim si a quod iudicem excipiat contra privilegium postea obtentum, negotium abunde faceffet.

II. Privilegium non solvendi decimas ex novalibus extenditur etiam ad terras, quæ non sunt novalia. Ita DD. colligunt ex *c. Ad audentiam h. t.* ubi Pontifex generaliter eximit Cistercienses à solutione decimarum, comprehendens eos, qui de novalibus tantum intelligebant. Nam ex generalitate verborum, & intentione concedentis contrarium colligi potest, cum dicat *ex illis qua propriis manibus ac sumptibus excolunt*, non esse decimas exigendas: quod tam in novalibus, quam non novalibus locum habet: æquè enim hæc, ut illa, propriis manibus, ac sumptibus excoluntur. *Panor. Ost. Vivianus, Suar c. 19. Barb. in c.*

in c. cita. Ad audientiam, monens prædium intellectum, & amplam interpretationem non omninò securam esse, sed potius ita mentem Pontificis interpretandam, ut nulli inde præiudiciù fiat, nullum damnum, aut scandalum sequatur. In eundem sensum loquuntur aliqui apud *Azorium* l. 7. c. 37. Q. 6.

III. Quin etiam ad terras, & bona acquirenda extenditur. Amplè enim cum nihil obstat, privilegii verba accipienda sunt. *c. Ex parte h. t. Henrig. l. 7. c. 27 nu. 6.* Si tamen conducta, vel in emphyteusis suscepta sint, quamvis Religiosi propriis manibus, & sumptibus excolant, ad decimas obligantur. Neque Coloni regularium eodè cum ipsis privilegio fruuntur, quia intentio Papæ cõcedentis privilegii exemptionis non est, liberare Colonos ab eo onere, sed personas, seu communitatè regularium tantùm. Vnde quicquid commodi Colonorum opera, & industria comparatur, id monasteriù vel Ecclesiam censetur pertinere. *Az. l. 7. c. 35. Q. 6. Suar. c. 19 n. 3. Zypaus l. 3. Consult. 7. contra Charondam in Pandectis l. 1. c. 13.* Quod si reale privilegium fuerit eum re ipsa ad quemlibet possessorem deveniet. Laicorum longe alia, & dispar conditio est. Nam si illis Pontifex privilegium non soluendi decimas dederit, non extendetur ad novalia, quia eiusmodi concessio valdè onerosa est. *Fagund in 5. Prac. Eccl. l. 2. c. 2. n. 6.*

IV. Privilegium non soluendi decimas quatuor modis extinguitur, Videlicet.

Primò. Si privilegiatus ultrò decimas exhibeat, etiam semel tantùm. *Tholos. l. 2. c. 24 n. 9.* Censetur enim iuri suo renunciare. *c. Si de terra & c. Accedentibus de privilegi.* Quod si à toto Ordine renunciatur,

statim desinet, si verò tacitè, per consecutionem, quia alius acquirit ius, pro quo spatium annorum 40. requiritur. *c. illud de prescript. Henrig.* tamen 60. annorum lapsus exigit pro amissione privilegii, si Regulares ex negligentia non fuerint usi privilegio suo, vel ex omissione permiserint aliquos actus contrarios fieri. *Escobar Tract. 1. Exam. 14. c. 4. n. 17.*

Secundò per enormem læsionem ecclesiæ, vel parochi cui debentur decimæ. Equidem si damnum evidens sit, nulla Iudicis cognitio & sententia requiritur: si minus, ad Summum Pontificem deferretur. *c. Suggestum h. t.*

Tertiò ex conventionione partium, quæ post privilegii concessionem facta sit. Neque ut legitima transactio habeatur ullius Superioris auctoritate opus est. *Ang. & Silv. ex c. Multiplici hoc it. Bonac. Tom. 11. pag. 352 n. 4.*

Quartò per alienationem prædiorum in eos, qui privilegio carent. Alienatio enim privilegio sublato in pristinum statum reducit, quia non rebus sed personis concessum esse supponitur intuitu Religionis, & pietatis. *Rebus Covar. Alens. Ostiens. Panorm. Scoto. Thol. Henrig. l. cit. Suarez c. 20. Filliuc. c. 8. nu. 183. Laym. l. 1. Tract. 4. c. 23 in QQ. de Privileg. n. 19. 23 & al. silv. V. Privilegium nu. 10. Armillanum. 6. Roderic. Tom. 111. q. 51. ar. 5. Mandos de privil. nu. 329. Tuschus Concl. 755.*

& sequ.

* *